

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Wetsvoorstel schuldregelen

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

De belangrijkste betrokkenen zijn schuldenaren, schuldeisers en schuldregelaars

Schuldregelaars zijn verdeeld in:

- Bevoegde schuldregelaars die kosteloos schulden regelen, gemeenten en instellingen die in opdracht en voor rekening van gemeenten schuldregelen en een aantal individuele beroepsgroepen voor zover zij de schuldregelingswerkzaamheden zelf uitvoeren.
- Onbevoegde schuldregelaars: andere instanties of personen dan hierboven genoemd, die tegen een vergoeding schuldregelen. Toezicht vindt plaats door Dienst Financieel-Economische Integriteit (DFEI). Overtredingen kunnen momenteel enkel strafrechtelijk worden vervolgd door het Openbaar Ministerie.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de branchevereniging voor schuldhulp en financiële hulpverlening (NVVK). Beide organisaties zijn bij de beleidsvorming en de totstandkoming van het wetsvoorstel betrokken. Daarnaast heeft er een informele consultatie plaatsgevonden bij verschillende organisaties. De volgende partijen zijn geconsulteerd vooraf gaand aan de internetconsultatie: Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG), Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen (NVI), Raad voor Rechtsbijstand (RvR)/Bureau Wsnp, Sociale Verzekeringsbank (SVB), Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), Verbond van Nederlandse Ondernemingen / Nederlands Christelijk Werkgeversverbond (VNO/NCW), Midden- en Kleinbedrijf Nederland (MKB-Nederland), VNG en NVVK.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Zie ook bovenstaand.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Onbevoegde schuldregelaars

De huidige regelgeving verbiedt schuldregelen als commerciële activiteit en stimuleert daarmee schuldenaren te kiezen voor bevoegde schuldregelaars. Echter blijven er onbevoegde commerciële organisaties actief op de markt van het schuldregelen. Zo blijkt uit recent onderzoek van de ACM dat de markt onvoldoende weet wat de grenzen van de wet zijn.¹ Betere borging van de regels én het verscherpen van de definitie is nodig om te voorkomen dat schuldenaren verder in de schulden raken door te dure en onbevoegde schuldregelaars. Daarnaast zijn er schijnconstructies bekend, waarbij een onbevoegde organisatie iemand uit een bevoegde beroepsgroep inschakelt om het schuldregelen uit te voeren, terwijl in de praktijk de onbevoegde organisatie de uitvoering oppakt. In de praktijk kan dit grote gevolgen hebben: het schuldregelen wordt niet altijd juist gedaan, waardoor de schuldenaar kan eindigen met een (nog) grotere schuldenlast. Bovendien zijn er op deze onbevoegde partijen geen toezichthouders die toezien op de uitvoering van een schuldregeling en kwaliteit hiervan.

Handhaving

Op dit moment is het enkel mogelijk om strafrechtelijk op te treden tegen onbevoegde schuldregelaars. Strafrechtelijk onderzoek en strafrechtelijke vervolging vereisen veel inspanning en hebben een relatief lange doorlooptijd. Dit maakt dat niet elke overtreding vervolgd kan worden. Uit onderzoek blijkt dat de Dienst Financieel-Economische Integriteit (hierna: DFEI; voorheen Bureau Economische Handhaving) jaarlijks tussen de 10 en 20 meldingen ontvangt over overtredingen door onbevoegde schuldregelaars. Jaarlijks melden 80.000 inwoners zich bij de gemeenten voor ondersteuning bij hun schuldenproblematiek.² Gemeenten geven aan dat zij meer overtredingen zien, namelijk 93 per jaar. Niet alle signalen van overtredingen worden dan ook gemeld bij DFEI.³ De regering ziet aanleiding om ook bestuursrechtelijke handhaving mogelijk te maken voor het verbod op schuldregelen met als doel om het toezicht en de handhaving op het verbod te verbeteren. De verwachting is dat het bestuurlijke optreden preventief en corrigerend werkt.

Maximale reactietermijn

¹ ACM (2023) *ACM waarschuwt voor misleidende praktijken van commerciële schuldhulpaanbieders*.
<https://www.acm.nl/nl/publicaties/acm-waarschuwt-voor-misleidende-praktijken-van-commerciele-schuldhulpaanbieders>

² NVVK Jaarverslag 2024, [De cijfers - Jaarverslag 2024](#)

³ Bureau Bartels (2021), *Aanbieders schuldbemiddeling*.
<https://bureaubartels.nl/gallery/Aanbieders%20schuldbemiddeling%20eindrapport.pdf>.

Om een buitengerechtelijke schuldregeling⁴ tot stand te brengen worden eerst alle schulden in kaart gebracht. Daarna stuurt de schuldregelaar een verzoek tot saldo-opgave aan de schuldeisers, waarin hij verzoekt om de hoogte van de openstaande vordering(en) te delen. Vervolgens wordt berekend wat de schuldenaar kan afdragen aan de schuldeisers en wordt er een voorstel voor een schuldregeling aan de schuldeisers aangeboden. In de huidige praktijk komt het voor dat reacties van een aantal schuldeisers langdurig uitblijven. Indien een reactie uitblijft is het onduidelijk of schuldeisers bereid zijn om mee te werken aan de schuldregeling. Een enkele schuldeiser die niet reageert, kan het tempo van het schuldregelen in negatieve zin bepalen. Ook kan er vertraging optreden omdat de schuldregelaar er onnodig lang over doet om na de saldo-opgave tot een schuldregelingsvoorstel te komen. Hierdoor ontstaat er onduidelijkheid bij schuldeisers over of en wanneer er een voorstel komt. Het risico is dat het saldo niet meer actueel is en dat schuldeisers weer overgaan tot het verrichten van incassohandelingen. Voor een schuldenaar betekent vertraging potentieel dat schulden verder oplopen en dat het langer duurt voordat iemand een schuldenvrije toekomst tegemoet kan zien.

Hulpvragen

- a) Wat is het probleem?
- b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Zie onder a.

- c) Wat is de omvang van het probleem?

Uit onderzoek blijkt dat ongeveer 23% van de schuldeisers laat reageert op verzoeken tot saldo-opgave en/of op het uitgebrachte voorstel. Zo'n 2% reageert niet op het verzoek tot saldo-opgave en zo'n 4% reageert niet op een voorstel voor een schuldregeling. Uitgaand van 17.179⁵ schuldregelingen in een jaar komt dit neer op 343 keer geen reactie op het verzoek tot saldo-opgave en 687 keer tot geen reactie op het schuldregelingsvoorstel. Hoewel de schuldregelaar bij het uitblijven van een reactie een verzoek tot dwangakkoord en toelating tot de Wsnp kan indienen, zijn gevolgen voor schuldenaren en de andere schuldeisers groot als niet of te laat wordt gereageerd. Omdat alle schuldeisers akkoord dienen te gaan met het voorstel, kan de langzaamste schuldeiser het tempo bepalen. Hierdoor duurt het langer voordat een schuldregeling tot stand komt en er duidelijkheid komt voor zowel schuldeiser als schuldenaar.

Ten aanzien van overtredingen door (constructies met) onbevoegde schuldregelaars is de omvang van het probleem onduidelijk. Het is niet duidelijk hoe vaak een onbevoegde partij een bevoegde beroepsgroep in naam, maar niet ter uitvoering betreft om de dienst schuldregelen uit te voeren. Uit een recente gerechtelijke uitspraak blijkt dat het probleem zich in de praktijk voordoet en de gevolgen voor de schuldenaren groot zijn.⁶

- d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

⁴ Een buitengerechtelijke schuldregeling is een schuldregeling die zonder tussenkomst van de rechter tot stand is gekomen.

⁵ Jaarcijfers NVVK ,2024, [De cijfers - Jaarverslag 2024](#)

⁶ Rechtbank Overijssel 18 januari 2024, ECLI:NL:RBOVE:2024:314

Op dit moment is het verbod op schuldbemiddeling⁷ geregeld in de Wet op het consumentenkrediet. Door dit verbod is niet iedereen bevoegd om schuldbemiddeling als betaalde dienst te bieden. Er zijn diverse onderzoeken uitgevoerd naar deze wet. Zo heeft Bureau Bartels in 2021⁸ onderzoek gedaan naar de aanbieders van schuldbemiddeling. In hun onderzoek kwamen vier overtredingen van schuldbemiddeling naar voren:

1. Private organisaties die 'gratis' een schuldregeling tot stand brengen die gecombineerd is met betaalde diensten zoals budgetbeheer/- coaching. Een lagere rechter heeft in 2013 geoordeeld dat deze constructie wettelijk niet toelaatbaar is.⁹ In de uitspraak is in overweging genomen dat de schuldregeling niet gratis tot stand gekomen is, aangezien de schuldenaar eerst een betaalde dienst diende af te nemen voordat een schuldregeling tot stand kan komen.
2. Onduidelijkheid in het bieden van diensten. Hierbij gaat het om private organisaties die de indruk wekken bij de schuldenaar dat zij een regeling hebben getroffen, maar dit in praktijk niet doen. De schuldenaar betaalt voor een vorm van schuldhulp maar onduidelijk is welke dienst hij/zij hiervoor ontvangt.
3. Schuldbemiddeling door een externe partij die een bevoegde beroepsgroep alleen in naam betreft bij de activiteiten, terwijl de uitvoering bij een onbevoegde partij ligt. Het is dan voor de schuldenaar niet altijd duidelijk of de schuldregelaar uit een bevoegde beroepsgroep daadwerkelijk zelf de schuldbemiddeling uitvoert, of deze door de onbevoegde partij wordt uitgevoerd.
4. Schuldregelaars die zich onterecht voordoen als een bevoegde partij. Enkele keren komt het voor dat commerciële organisaties de indruk wekken bevoegd te zijn om een schuldregeling tot stand te laten komen. Het gaat dan bijvoorbeeld om organisaties die de naam "bewindvoering" dragen. Niet altijd wordt dit expliciet benoemd op de website, maar door de naam van de organisatie of teksten op de site wordt de indruk gewekt dat dit wel het geval is.

Naast het onderzoek van Bureau Bartels heeft de ACM onderzoek gedaan¹⁰ naar het aanbieden van de dienst schuldregelen. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat de markt onvoldoende weet wanneer sprake is van de dienst zoals bedoeld wordt in de Wck en daarmee wanneer er sprake is van een overtreding van het verbod.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

⁷ Schuldbemiddeling wordt in de Wet op het consument gezien als het tot stand brengen van een buitengerechtelijke schuldregeling. In het wetsvoorstel wet schuldregelen wordt daarom gesproken over een schuldregeling. Dit sluit beter aan op de terminologie dat gebruikt wordt in de praktijk.

⁸ Bureau Bartels (2021), Eindrapport aanbieders schuldbemiddeling

⁹ ECLI:NL:RBROT:2013:BZ3225

¹⁰ ACM waarschuwt voor misleidende praktijken van commerciële schuldhulpaanbieders ACM.nl

Overheidsinterventie door bevoegde beroepsgroepen te verplichten het schuldregelen zelf uit te voeren is gerechtvaardigd, omdat er anders de mogelijkheid tot schijnconstructies blijft bestaan. Wanneer schuldregelen middels een schijnconstructie verloopt wordt er op dit moment geen wet overtreden. Zonder wetswijziging kan er tegen commerciële partijen die samenwerken met een bevoegde beroepsgroep en de beroepsoefenaar zelf niet worden opgetreden. Dit is onwenselijk, omdat uitvoering van deze dienst in dat geval wordt gedaan door een onbevoegde partij waardoor er een groot risico bestaat dat de dienst niet naar behoren wordt uitgevoerd. Al lang is onderkend dat schuldregelen als commerciële activiteit door onbevoegde partijen risico's heeft. Wanneer schuldregelen als commerciële activiteit mag worden verricht door onbevoegde partijen, kunnen kosten in rekening worden gebracht zonder garantie op de afwikkeling van de schulden. Dit heeft als risico dat de positie van mensen met schulden verder kan verslechteren en daarom is het gerechtvaardigd om als overheid dit te begrenzen.

De toezichthouder kan een overtreder van het verbod uit de huidige wetgeving (Wck) enkel strafrechtelijk vervolgen. Dit leidt ertoe dat enkel kansrijke en zeer ernstige overtredingen daadwerkelijk vervolgd worden. Veel gedupeerden van onbevoegde schuldregelaars ervaren dan ook geen "rechtsvaardigheidsgevoel" of zien geen resultaat van de handhaving. Wanneer de mogelijkheid wordt gecreëerd om ook bestuurlijk op te treden zorgt dit ervoor dat er tijdig, wanneer er beperkte financiële schade optreedt, kan worden ingegrepen. Hierdoor wordt escalatie van problematiek voorkomen. Overheidsinterventie door het introduceren van bestuursrechtelijke handhaving is dan ook gerechtvaardigd.

Overheidsinterventie door het instellen van een maximale reactietermijn voor schuldeisers is gerechtvaardigd, omdat het niet reageren op voorstellen van schuldregelaars in het nadeel is van alle betrokkenen. Daarom heeft de Tweede Kamer via een aantal moties gevraagd schuldeisers meer te dwingen tot sneller reageren. Om het proces van schuldregelen verder te versnellen zijn er tevens reactietermijnen opgenomen voor de schuldregelaar. Reactietermijnen zorgen ervoor dat er sneller een schuldregeling tot stand komt. Dit is voordeliger voor schuldeisers (zij kunnen de (rest)schuld eerder afboeken) en voor de schuldenaar (voorkomt het onnodig oplopen van schulden en zorgt voor onzekerheid over de duur en het verloop van traject om de schulden op te lossen). Een verplichting om binnen een maximale termijn te reageren is nooit een verplichting om akkoord te gaan met een voorstel voor een schuldregeling. Indien de schuldeiser niet reageert op het verzoek tot medewerking aan een schuldregeling en/of niet akkoord gaat met het voorstel, kan het proces van het komen tot een oplossing van de schuldensituatie stagneren. Het is daarom noodzakelijk om ervoor te zorgen dat in voornoemd geval snel een verzoek tot dwangakkoord en/of toelating tot de Wsnp wordt ingediend. Zo houden zowel schuldeiser als schuldenaren perspectief op afwikkeling van de schulden, ook wanneer er sprake is van een niet-akkoord. Overheidsingrijpen is hierin gerechtvaardigd, omdat uit gesprekken met de brancheorganisaties blijkt dat er terughoudendheid ervaren wordt in het indienen van een verzoek tot dwangakkoord en toelating tot de Wsnp door schuldregelaars. Dit wordt vaak als "spannend" of "tijdrovend" ervaren, hierdoor wordt het verzoek niet (op korte termijn) ingediend waardoor er dus geen oplossing komt voor de schuldensituatie op afzienbare termijn.

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het kabinet vindt het belangrijk dat mensen met problematische schulden de juiste ondersteuning krijgen om succesvol hun schuldenproblematiek te kunnen aanpakken. Dit is opgenomen in het Nationaal Programma Armoede en Schulden.¹¹ Dit is de opvolger van de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden 2022-2025.¹² Hierin is de wens opgenomen om een schuldregeling sneller tot stand te laten komen, onder andere door de introductie van reactietermijnen. Het huidige Nationaal Programma Armoede en Schulden bouwt hierop voort en er zijn aanvullende maatregelen aangekondigd om ondersteuning aan inwoners met problematische schulden te verbeteren. Zo wenst het kabinet gelijkheid in het aanbod van schuldhulpverlening tussen gemeenten (basisdienstverlening) te borgen en wil zij een betere aansluiting tussen het minnelijke en wettelijke traject realiseren (één helder schuldentraject).

Om een kwalitatieve en snellere schuldregeling tot stand te brengen, zijn drie beleidsdoelen beoogd:

- Schuldenaren dienen beter beschermd te worden tegen onbevoegde schuldregelaars.
- Meer bekendheid over de definities en werking van (het proces van) schuldregelen.
- Betere borging van de voortgang van schuldregelingen om de schuldenaar en schuldeisers perspectief te bieden op een snelle oplossing.

b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

De doelen dragen bij aan de doelstelling "geen armoede". Eén op de drie mensen die leven in armoede kampen vaak ook met schuldenproblematiek, zo blijkt uit recente cijfers van het CBS.¹³ Mensen moeten kunnen rekenen op snelle en goede hulp om uit de schulden te komen. Dit voorontwerp zorgt ervoor dat mensen met schulden beschermd worden tegen onbevoegde schuldregelaars waardoor zij niet nog verder in de financiële problemen komen.

¹¹ Kamerstukken II 2024/25, 24515, nr. 799

¹² Kamerstukken II 2021/22, 24 515, nr. 643

¹³CBS (2025), [Bijna 1 op 3 arme mensen heeft problematische schulden | CBS](#)

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Onbevoegde schuldregelaars

Er zijn diverse onderzoeken uitgevoerd naar de dienst schuldregelen volgens de huidige definitie in de Wck en de huidige situatie in de praktijk. Hieruit kwamen de volgende knelpunten die tevens aangrijpingspunten vormen voor verbetering:

- Uit onderzoeken komt naar voren dat commerciële organisaties vaak onvoldoende op de hoogte zijn van de definitie van schuldregelen zoals bedoeld in artikel 48 Wck;
- Er wordt gratis een schuldregeling aangeboden terwijl de schuldenaar daar toch indirect voor betaalt;
- Er is onduidelijkheid over waarvoor de schuldenaar betaalt. Dit raakt aan het onderscheid tussen budgetbeheer, het treffen van een betalingsregeling of het leveren van de dienst schuldregelen. Dit is op dit moment onvoldoende scherp voor zowel schuldenaar als de commerciële markt;
- Artikel 48 Wck lijkt ruimte te laten voor schijnconstructies.

Reactietermijn

Vanuit de brancheorganisatie NVVK wordt al gewerkt met een richtlijn voor de doorlooptijd (reactietermijnen) van een schuldregeling. Het zogenoemde 120 dagen model. Hieraan conformeren de leden, schuldregelaars, zich. Dit betreft echter een richtlijn en heeft geen betrekking op de schuldregelaars die geen lid zijn en is niet afdwingbaar voor/richting schuldeisers.

b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

(On)bevoegde schuldregelaars

Op dit moment kunnen schuldenaren zich wenden tot de bevoegde schuldregelaars, zoals genoemd in art. 48 Wck. Gekozen kan worden om de wet aan te scherpen waarbij wordt bepaald dat de bevoegde schuldregelaars het schuldregelen zelf uit moeten voeren en zij hier geen derde (onbevoegde partij) voor mogen inschakelen. Daarnaast kan gelijktijdig de dienst schuldregelen worden verduidelijkt wat schijnconstructies kan terugdringen. Het is ook van belang dat gevolg kan worden gegeven aan het niet nakomen van de wetgeving. Bij overtredingen van de Wck kan momenteel strafrechtelijk worden vervolgd. Een optie is om een duaal stelsel te introduceren, zodat ook bestuurlijk kan worden gehandhaafd, waardoor naar alle waarschijnlijkheid eerder kan worden gesanctioneerd maar ook nog herstel mogelijk is.

Alternatief: Wijzigen van de uitzonderingspositie individuele beroepsbeoefenaars

Er is één rechtszaak geweest waarbij een schuldenaar gedupeerd is geraakt door een individuele beroepsbeoefenaar die de dienst schuldregelen heeft laten uitvoeren door een commerciële partij. Deze dienst is niet juist uitgevoerd waardoor de inwoner is achtergebleven

met een nog grotere schuld.¹⁴ In deze beleidsoptie heeft enkel de schuldregelaar van de gemeenten, gemeentelijke kredietbanken (in opdracht van gemeenten) of instellingen die in opdracht en voor rekening van gemeenten werken de mogelijkheid en wettelijke taak om schulden namens de schuldenaar te regelen. De individuele beroepsbeoefenaars zouden hiermee geen bevoegd schuldregelaar meer zijn. Echter stuit dit op het bezwaar dat niet elke inwoner de stap naar de gemeenten wil maken. Het is daarom wenselijk om ook voor deze groep bevoegde schuldregelaars beschikbaar te houden.

Reactietermijn

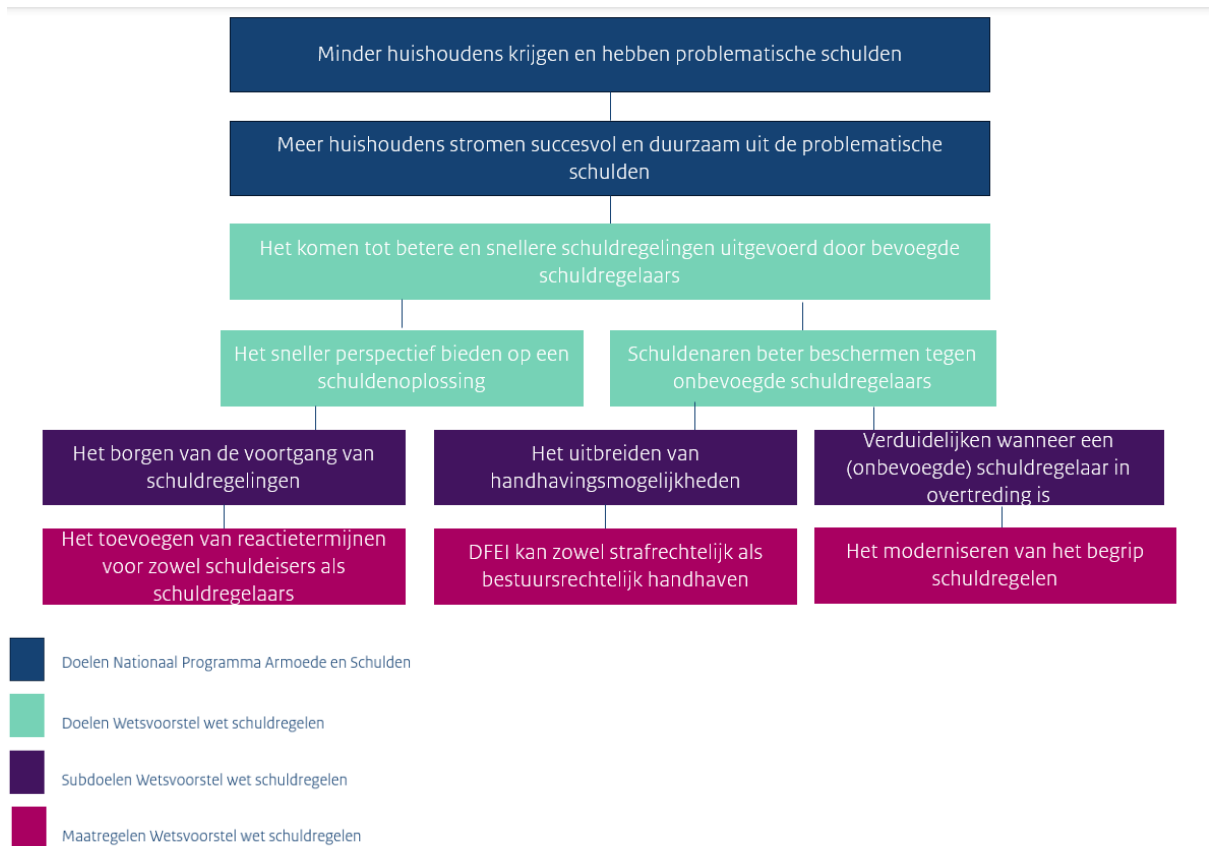
Een manier om sneller afhandeling van schulden te bewerkstelligen is om maximale doorlooptijden wettelijk te borgen. Hiermee wordt ook de langzaamste schuldeiser gestimuleerd tijdig te reageren. Daarnaast houdt dit ook de voortgang in het aanbieden van een voorstel voor een schuldregeling aan de schuldeisers en een eventuele vervolgstap (dwangakkoord/Wsnp) als een minnelijke schuldregeling niet lukt.

Alternatief: doorlooptijden voor de gehele schuldhelpverlening

Een andere manier om sneller afhandeling van schulden te bewerkstelligen is om maximale doorlooptijden op te nemen voor de gemeentelijke schuldhelpverlening. Een schuldregeling kan onderdeel zijn van een gemeentelijk schuldhelpverleningstraject. Echter bestaat dit traject nog uit andere fases van ondersteuning denk hierbij aan: intake, stabilisatiefase, schuldregelingsfase en financiële begeleiding en nazorg. In de stabilisatiefase wordt de situatie van de inwoner gestabiliseerd en worden de inkomsten, uitgaven, en schulden in kaart gebracht. In de schuldregelingsfase worden de schulden opgelost. Indien ook voor de stabilisatiefase, financiële begeleiding en nazorg wettelijke reactietermijnen wordt gewaarborgd is de gedachte dat het versnellend effect nog groter kan zijn. Een nadeel hiervan is dat de stabilisatiefase en het traject van financiële begeleiding en nazorg maatwerk behelzen afhankelijk van de situatie van de inwoner. Een uniforme doorlooptijd voor deze onderdelen is niet passend voor elke inwoner.

c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

¹⁴ Rechtbank Overijssel 18 januari 2024, ECLI:NL:RBOVE:2024:314

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleids optie?

(On)bevoegde schuldbemiddelaars

Op dit moment is het mogelijk dat individuele beroepsgroepen alleen in naam betrokken worden door een onbevoegde schuldregelaar, terwijl zij niet daadwerkelijk schuldregelen. Zowel de onbevoegde als de bevoegde partij is dan in overtreding. Door de verscherping van de uitzonderingspositie van de beroepsgroepen dienen zij het schuldregelen zelf uit te voeren. De gevolgen voor de verscherping van de definitie voor de individuele beroepsgroepen zijn onduidelijk, omdat het op dit moment niet duidelijk is hoe vaak schijnconstructies als hierboven beschreven voorkomen. Voor de schuldenaar zorgt de verscherping ervoor dat er duidelijkheid wordt gecreëerd wie de dienst uitvoert én waar hij terecht kan indien dit niet naar behoren wordt gedaan.

Alternatief: Wijziging uitzonderingspositie individuele beroepsbeoefenaars

Wanneer schuldregelen enkel wordt gedaan door gemeenten, gemeentelijke kredietbanken (in opdracht van gemeenten) of instellingen die in opdracht en voor rekening van gemeenten werken is de verwachting dat enkele schuldenaren buiten de boot zullen vallen (zie onder hoofdstuk drie, gedragsaspecten). Schuldenaren zijn soms wantrouwend richting de overheid en daarmee de gemeentelijke schuldhulpverlening. Daarom is het belangrijk dat zij, indien gewenst, ook bij de individuele beroepsgroepen terecht kunnen bij het vinden van een oplossing van hun schuldenlast.

Maximale reactietermijn

Op dit moment is er geen specifieke regelgeving voor het proces om te komen tot een schuldregeling. Een groot deel van de gemeentelijke schuldregelaars is aangesloten bij de NVVK. Deze brancheorganisatie werkt met een 120-dagen model dat zegt dat een schuldregeling binnen 120 dagen tot stand dient te komen vanaf het moment dat alle schulden in kaart zijn gebracht. De grootste groep schuldregelaars probeert dus al te werken met een termijn van 120 dagen.

Veel grote schuldeisers hebben al convenanten afgesloten met de NVVK waarin vaste termijnen voor reactie zijn afgesproken. Het beeld dat een groot deel van de schuldeisers goed

reageert op verzoeken van de schuldhulpverlening is bevestigd door het onderzoek van Bureau Bartels.¹⁵

De verwachting is dat de wettelijke maximale reactietermijnen bijdragen aan de voortgang van *alle* schuldregelingen en meer duidelijkheid geeft aan *alle* betrokken partijen over de maximale duur van de onderliggende processtappen om tot een schuldregeling te komen.

Gevolgen kunnen er wel zijn voor schuldeisers die op dit moment niet reageren op voorstellen of vaak niet akkoord gaan met een voorstel. Het gaat vaak om schuldeisers in de privésfeer, zzp'ers en het mkb. Deze schuldeisers zijn vaak onbekend met het proces van schuldregelen. Het is dus van belang dat schuldeisers goed op de hoogte zijn van het proces van een schuldregeling, wat van hen wordt verwacht en wat de gevolgen zijn als een reactie uitblijft. Hier dient specifieke aandacht voor te zijn in het wetsvoorstel om wettelijke reactietermijnen vast te leggen.

De verwachting is dat de maximale reactietermijnen niet zullen leiden tot meer verzoekschriften tot een dwangakkoord. In de huidige praktijk wordt ook al overgegaan tot een verzoek tot dwangakkoord en/of Wsnp verzoek als een buitengerechtelijke schuldregeling niet van de grond komt. Een maximale termijn zorgt er hierbij wel voor dat een dergelijke verzoek sneller wordt ingediend.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Regeldruktoets door het Adviescollege toetsing regeldruk, uitvoeringstoetsen bij de VNG en DFEI en een advies van de adviescommissie insolventierecht.

¹⁵ Bureau Bartels (2020), Medewerking schuldeisers minnelijke trajecten, Amersfoort, https://bureaubartels.nl/gallery/c91b3bde39203e896eec475cee8a22ce_eisers_minnelijke_trajecten.pdf

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Het voorstel is een wet(svoorstel) waarbij wordt geregeld:

1. Dat schuldregelen verboden is, tenzij dit wordt uitgevoerd door bevoegde schuldregelaars, waarbij opgenomen is dat een bevoegde schuldregelaar het schuldregelen zélf dient uit te voeren;
2. Het opnemen van een maximale reactietermijn, waardoor zowel schuldeisers als schuldregelaars gebonden zijn aan maximale reactietermijnen rondom het proces schuldregelen.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Doeltreffendheid: Op dit moment bestaat er onduidelijkheid over wie wel of niet mogen schuldregelen. Door de wettelijke verscherping toe te brengen aan het verbod op schuldregelen, wordt ervoor gezorgd dat de rechtspositie van de schuldenaar beter gewaarborgd wordt. De schuldenaar weet wie de dienst mag uitvoeren en wie niet. Daarnaast biedt dit tevens voor de commerciële markt de kaders die zij nodig hebben om een afweging rondom legaliteit te maken.

Reactietermijnen zorgen ervoor dat er meer duidelijkheid wordt geboden aan alle betrokkenen. De verwachting is dat een schuldregeling sneller tot stand gebracht kan worden. Hierdoor krijgt de schuldenaar sneller perspectief op een schuldenvrije toekomst.

Doelmatigheid: met de wettelijke borging van de reactietermijnen wordt de staande praktijk geformaliseerd. Daarnaast wordt met de wet verduidelijkt wie bevoegd mogen schuldregelen. Beide wettelijke verankeringen dragen bij aan snellere en kwalitatieve schuldregelingen en daarmee voor de betrokkene sneller zicht op een schuldenvrije toekomst. Snellere totstandkoming van schuldregelingen draagt ook bij aan het terugdringen van de maatschappelijke kosten van

€ 8,5 miljard per jaar die gepaard gaan met problematische schulden.¹⁶

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

¹⁶ Panteia, Hogeschool Utrecht, Nibud, "De maatschappelijke kosten van schuldenproblematiek," juni 2024.

Het wetsvoorstel voorziet in reactietermijnen in de totstandkoming van een schuldregeling. Echter blijkt uit onderzoek dat met name de fase vooraf, namelijk de stabilisatiefase, door schuldeisers en schuldenaren als langdurig wordt ervaren. Ook is bekend dat veel schuldenaren uitvallen in deze fase en niet meer openstaan voor ondersteuning. Het beoogde effect kan dus alleen plaatsvinden als inwoners ook tot de schuldregelfase komen. Daarnaast is er zeer beperkt zicht op hoe vaak schijnconstructies voorkomen om het verbod op schuldregelen te omzeilen. Het effect van de verscherping van de definitie van schuldregelen in een wetsvoorstel is dan ook onduidelijk. Daarnaast moet worden gezien of ook proactief gehandhaafd kan worden op onbevoegd schuldregelen. Hoewel er dus een mogelijkheid wordt gecreëerd om bestuursrechtelijk op te treden is het onzeker of hiermee de escalatie van de problematiek voorkomen kan worden.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Begin 2027 zullen de eerste resultaten zichtbaar worden vanuit het project Data Delen Armoede en Schulden. Met DDAS worden periodiek en geautomatiseerd gegevens bij gemeenten opgehaald en beschikbaar gemaakt. Zo ook gegevens met betrekking tot de reactietermijnen. Deze kunnen dan ook worden beschouwd als nulmeting en zullen later een beeld kunnen geven van de effecten van de reactietermijnen. Er is echter een leemte in de beschikbare data, waardoor de termijnen van de individuele beroepsgroepen niet inzichtelijk zijn. Gezien uit gesprekken blijkt dat de meeste schuldenaren zich zullen wenden tot de gemeente of een instelling die in opdracht werkt van de gemeente, wordt aangenomen dat de data die beschikbaar komt middels het project DDAS als voldoende worden beschouwd. Met betrekking tot de handhaving op het verbod op schuldregelen zal er regelmatig contact onderhouden worden met de toezichthouder om te monitoren hoeveel signalen er binnenkomen van (vermoedens van) overtredingen. Vijf jaar na inwerkingtreding van de wet zal een verslag worden gedaan over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.